

Ústava a prezident

Ústava je **základním a nejvyšším zákonem** naší země. **Definuje základní principy, které platí v demokratickém státě** a podle kterých se řídí politický systém. Na jejich dodržování dohlíží Ústavní soud. Po rozdělení Československa vešla Ústava ČR v účinnost 1. 1. 1993. Skládá se z Preambule a osmi Hlav. Hlava třetí hovoří o **výkonné moci**, kterou má vedle vlády, ministerstev a správních úřadů i **prezident republiky**.

Hlavou státu je podle Ústavy **prezident**, který také reprezentuje stát navenek. Českým prezidentem může být jakýkoliv občan ČR, který dovršil 40 let a byl zvolen v přímých volbách. Funkční období trvá pět let a stejný prezident může být zvolen maximálně dvě období po sobě.

Mezi ústavní pravomoci prezidenta patří:

- jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády a přijímá jejich demisi, svolává vládu a přijímá její demisi,
- pověřuje vládu, jejíž demisi přijal nebo kterou odvolal, vykonáváním jejich funkcí prozatímně až do jmenování nové vlády,
- jmenuje soudce, včetně soudců Ústavního soudu. Ze soudců Nejvyššího soudu jmenuje předsedu a místopředsedy.
- odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem, nařizuje, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo (tzv. abolice).
- má právo vrátit Parlamentu přijatý zákon s výjimkou Zákona ústavního,
- jmenuje prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu,
- jmenuje členy Bankovní rady České národní banky,
- je vrchním velitelem ozbrojených sil. Jmenuje a povyšuje generály.

Zároveň má další pravomoci, které nejsou zakotveny přímo v Ústavě, stanoví-li tak zákon.

Prezident republiky disponuje imunitou, která jej chrání před trestním stíháním, jedinou výjimkou pro možné trestní stíhání hlavy státu je **velezrada**. Podle současné úpravy musí ústavní žalobu schválit 3/5 senátorů i poslanců. O samotné žalobě pak rozhoduje Ústavní soud.

Miloš Zeman na Hradě

V historicky **první přímé volbě prezidenta republiky zvítězil v roce 2013 Miloš Zeman**, bývalý výrazný politik, expremiér a expředseda ČSSD, člen legendárního Prognostického ústavu, spoluautor opoziční smlouvy, vysočinský patriot. V čele státu se mu podařilo stanout i **po druhé prezidentské volbě v roce 2018**, ve které porazil Jiřího Drahoše. Za své funkční období Zeman například několikrát odmítl udělit vyznamenání lidem, kteří mu názorově nesedí, opakovaně veřejně útočí na Bezpečnostní informační službu (BIS), zaměstnává jako hradního kancléře člověka, který nemá bezpečnostní prověrku, a stihl také přislíbit abolici Andreji Babišovi nebo opakovaně protežovat ruské a čínské zájmy.

To, že Miloš Zeman **nezastává tradiční zvyklosti prezidenta**, které jsou pro něj patrně bezvýznamné, jej vede až **na hranu ústavnosti**, jejíž limity stále podrobuje zkoušce. Nebojí se otevřeně podporovat kanál Dunaj-Odra-Labe, dostavbu Dukovan v režii ruského Rosatomu nebo veřejně vyjadřovat nelibost k určitým ministrům a vedoucím v klíčových státních institucích. Další nebezpečí, které bortí ústavní pořádek, vyhlíží z **úzkých vztahů, které má s premiérem Babišem**. Pakliže se spojí moc zákonodárná s výkonnou a všechny další pravomoci těchto mužů, hrozí v zemi obrovský střet zájmů a popření demokratických principů garantovaných Ústavou. Takové jednání je pohrdání samotnými občany, tedy námi všemi.

Podívejte se na [prezidentovy kauzy](#) posledních let a také na to, [co s tím](#) můžete dělat.